

Ján Grexa

V KRÁĽOVSTVE ĽADOVÉHO HOKEJA

(scenár interaktívnej výstavy k MS 2011 v ľadovom hokeji)

Cieľ výstavy:

- prispieť k propagácii MS 2011 medzi mládežou
- stručne oboznámiť mládež s vývojom ľadového hokeja vo svete a na Slovensku
- predstaviť účastnícke krajiny MS 2011
- podnietiť záujem o športové aktivity ako nástroja ušľachtilej zábavy, upevňovania zdravia, sebavýchovy, férovosti a socializácie v kolektíve

Bezbariérový prístup

Návrh ďalších názvov:

Ľadové Hokejovo / Zahnuté palice z hokejovej police / O hokejový trón / Vitajte v Hokejovciach na ľade / Čiň čin (hokejový) / Junácke pasovačky alebo Hokejka z vaku von! /

1) Prvá miestnosť

*Rozdelená na dve časti. V prvej časti, štylizovanej ako domácnosť z polovice 20. storočia, je uvedená časť textov o histórii ľadového hokeja a inštalované príslušné exponáty. Na stene „kuchyne“ visia dobové vyšívané obrazy s nápismi: „**Hokeju sa darí, kde sa dobre varí!**“, „**Kuchárku vždy každý chváli, keď z jej jedál rastú svaly!**“, „**Gazdiná je bez šance, keď nevarí PUKance!**“, „**Navar, mamko, kašu takú, že dám gólov ako maku!**“ a pod. V rohu môže byť detská kolíska (môžu tam byť zavínuté trojčatá - zahnutá palica, kostené korčule, drevený kotúč), nad kolískou visí úradný dokument – rodný list hokeja s nasledovnými textami:*

Texty (v podobe rodného listu?):

JE TO PRAVDA ODVEKÁ – HOKEJ JE HRA PRAVEKÁ

Ľudia si už v praveku spájali prácu s hrou. Aby ulovili niečo pod zub a nedostali sa pod zubále dravcov, potrebovali aj rýchle nohy a výdrž v behu, nuž v zimných podmienkach museli byť aj lyžiarmi a korčuliarmi. Človek už od staršej doby kamennej k pohybu na ľade používal zvieracie kosti, vyrobené z rebier a holenných kostí. Nález takýchto „prakorčulí“ máme aj zo Slovenska, z Veselého v okrese Trnava a kostená korčuľa je stará asi 5000 rokov. V praveku už poznali aj „prahokejku“ - zahnutú palicu, ktorá sa používala iba pre hru.

STRADOVEKÉ „BANDY“ HRALI HOKEJ BANDY

Cesta k terajšiemu ľadovému hokeju bola dlhá. Ľudia odrážali zahnutou palicou rôzne predmety na zemi, na ľade, bez korčúl i s nimi. V stredoveku kostené korčule ľudia nahradili drevenými s kovovým ostrím, neskôr železnými. A v stredoveku dostal základy takzvaný bandy hokej, ktorý sa hral s loptičkou.

ZAJASALA KANADA - HRAŤ S PUKOM JE PARÁDA!

Z bandy hokeja sa vyvinul v Kanade hokej, ako ho poznáme dnes. Hokejovej lopte muselo PUKať srdce, lebo sa začalo hrať s PUKom a diváci sa často išli poPUKať od smiechu, keď hráči padli, lebo sa potkli na PUKline v ľade. „Kanadský“ hokej sa čoskoro dožil plného rozPUKu - rozšíril sa po celom svete. Dostal sa aj na Slovensko a hral sa nielen v Bratislave či Košiciach, ale aj v PUKanci a iných mestách a dedinách.

Exponáty:

- Maketa kostenej korčule z piešťanského múzea.
- Nákresy prvých „kanadiiek“, dobové fotografie, resp. kresby, prípadne porovnanie dresov a výstroja v minulosti a dnes.

2) Druhá miestnosť (ateliér)

Tu pokračuje historická časť. Možno ju štylizovať v podobe životopisu „kanady“.

Texty:

Môj stručný životopis:

Narodil som sa v roku 1860 zásluhou študentov montrealskej univerzity. Keď som mal 18 rokov, dostal som v roku 1878 prvé **pravidlá**. Od roku 1893 sa na moju počesť hrá o trofej Stanleyho pohár, čiže **Stanley cup**, čo sa aj na Slovensku vyslovuje Stenly kap. A keď už spomínal vašu krajinu, tak prvým Slovákom, ktorý získal túto najslávnejšiu trofej, bol **Stan Mikita** v roku 1961, keď som mal už 101 rokov. Zažil som toho veľa, preto uvádzam len niektoré dôležité dátumy. V roku 1908 vznikla **National Hockey League (NHL)**, po vašom národnej hokejovej lige, doteraz najvýznamnejšia hokejová súťaž na svete. Veď v nej hrali alebo hrajú mnohí Slováci. Keď mi v roku 1908 založili **Medzinárodnú federáciu ľadového hokeja (IIHF)**, bolo len otázkou času, kedy sa zrodia medzinárodné súťaže. A veruže hej – v roku 1910 boli prvé **majstrovstvá Európy (ME)** a o 10 rokov neskôr prvé **majstrovstvá sveta (MS)**.

Pravdaže, hralo sa aj u vás na Slovensku. V roku 1925 boli 10. ME vo **Vysokých Tatrách**, dvakrát boli MS a ME spoločne v Prahe a v **Bratislave** (1959, 1992). Keď som v roku 1940 oslavoval 80. narodeniny, dali ste mi do daru prvú **umelú ľadovú plochu** na Slovensku, a to v Bratislave. Ale pre vás je určite najkrajšia veta:

Slovensko je majstrom sveta!

Titul vám v roku 2002 vybojovali títo junáci:

Brankári: Ján Lašák, Rastislav Staňa, Miroslav Šimonovi.

Obrancovia: Ladislav Čierny, Dušan Milo, Peter Smrek, Ľubomír Višňovský, Jerguš Bača, Radoslav Hecl, Richard Lintner, Martin Štrbák.

Útočníci: Vladimír Országh, Žigmund Pálffy, Peter Pucher, Miroslav Šatan, Róbert Tomík, Michal Handzuš, Miroslav Hlinka, Rastislav Pavlikovský, Jozef Stümpel, Ľubomír Bartečko, Peter Bondra, Ladislav Nagy, Róbert Petrovický, Radovan Somík, Marek Uram.

Tréner: Ján Filc.

Foto:

Tím hráčov SR, majstrov sveta 2002.

Ale nezabudnite, že medaily majstrov sveta či Európy získali Slováci ešte pre bývalý československý štát.

Foto / prípadne len text /:

Portréty slovenských hokejistov – **majstrov sveta a Európy** do r. 2002: L. Troják (1947), V. Dzurilla (1972, 1976, 1977), R. Tajcnár (1972), M. Kužela (1972), J. Haas (1972), M. Šťastný (1976, 1977), P. Šťastný (1976, 1977), V. Lukáč (1977).

Portréty slovenských hokejistov **majstrov sveta** do r. 2002: V. Lukáč (1985), D. Rusnák (1985), I. Liba (1985), D. Pašek (1985).

Portréty slovenských hokejistov - **majstrov Európy** do r. 2002: L. Troják (1948), F. Gregor, J. Starší (1961), M. Sakáč, R. Tajcnár (1971).

Poznámka: Túto časť možno inštalovať aj v ďalšej miestnosti alebo v chodbe.

Graf:

Znázornenie umiestnenia SR na MS v A-kategórii:

1996 – 10. m., 1997 – 9. m., 1998 – 7. m., 1999 – 7. m., 2000 – 2. m., 2001 – 7. m., 2002 – 1. m., 2003 – 3. m., 2004 – 4. m., 2005 – 5. m., 2006 – 8. m., 2007 – 6. m., 2008 – 13. m., 2009 – 10. m., 2010 – 12. m.

Exponáty:

- Kópie Stanleyho pohára a pohára pre majstra SR, s ktorými sa môžu návštevníci ako jeho držiteľia vyfotografovať.
- Reálne súčasti hokejového výstroja: hokejka, puk, brankárska maska, prilba a pod.
- TV záznamy z finálového víťazstva SR na MS 2002, predovšetkým víťazný Bondrov gól.
- Medaila víťaza MS 2002.
- Predmety a obrázky z MS 2002.

Aktivity:

- Napíš, čo ťa najviac zaujalo z histórie hokeja .

Vyskúšaj sa:

- Ktorá krajina je kolískou ľadového hokeja?
- V ktorom roku sa konali prvé ME a prvé MS?
- V ktorom roku sa stali hokejisti Slovenska majstrami sveta?
- Zapiš mená aspoň 5 slovenských hokejistov, majstrov sveta.
- Prešmyčka: Keď správne premiestniš písmená LOGO NA K, vyjde ti meno úspešného slovenského hokejistu (*riešenie: Golonka*).
- Roháčik:

1. prvý slovenský držiteľ Stanley cupu
2. vždy zelená rastlina na strome
3. africký štát
4. ženské meno
5. osobné zámeno
6. priraďovacia spojka

(riešenie: 1. MIKITA, 2. IMELO, 3. KEŇA, 4. ILA, 5. TO, 6. A).

3) Prvá miestnosť

V druhej časti miestnosti (po návrate z ateliéra) sú inštalované 4 štvorice zástav účastníckych krajín MS 2011, prípadne orientačná kocka s názvami krajín. Na obrazovke by sa mohli premietiť videozábery o jednotlivých účastníckych krajinách, ako aj sekvencie relevantných hokejových zápasov.

Texty:

Skupina A:

- Rusko, 24 titulov MS (vrátane ZSSR).
- **Slovensko**, 1 titul MS (spolu s Českom do r. 1993 6 titulov MS).
- Nemecko.
- Slovinsko.

Skupina B:

- Kanada, 24 titulov MS.
- Švajčiarsko.
- Bielorusko.
- Francúzsko.

Skupina C:

- Švédsko, 8 titulov MS.
- USA, 2 tituly MS.
- Nórsko.
- Rakúsko.

Skupina D:

- Fínsko, 1 titul MS.
- Česko, 6 titulov MS (spolu so Slovenskom do r. 1993 6 titulov MS).
- Lotyšsko.
- Dánsko.

Exponáty:

- Maskot MS 2011 v reálnej veľkosti.
- Makety alebo obrázky maskotov z predchádzajúcich MS.

Aktivity:

- Navrhni kratučkú rozprávku, ako šli vyobrazené maskoty - zvieratká s vajcom na vandrovku.
- Vyber najkrajšieho z prezentovaných maskotov a navrhni mu dvojča.
- Napíš, ktorým základným slovenským slovám by si naučil zahraničných účastníkov MS na Slovensku.
- Napíš, kto zo slovenských hokejových osobností by podľa teba mal dekorovať víťazov MS 2011 a uved' dôvod prečo?

Vyskúšaj sa:

- Čím sa líši slovenská zástava od ruskej?
- Vymenuj hlavné mestá Slovinska, Kanady, Švajčiarska, Bieloruska, Fínska a Lotyšska.
- Prešmyčka: Keď správne premiestniš písmená AHOJ KÝVE ĽOD a SARE TAJIM STV, vyjdú ti názvy športu a športový titul (*riešenie: ľadový hokej; majstri sveta*).
- Roháčik č. 1 (magnetická tabuľa?):
 1. kolíska hokeja
 2. ženské meno
 3. zakáň šitie
 4. spojka
 5. ruský súhlas
 6. spojka

(*riešenie: 1. KANADA, 2. ALENA, 3. NEŠI, 4. ANI, 5. DA, 6. A*)

4) Tretia miestnosť

Miestnosť je štylizovaná ako hokejová šatňa, tu by prípadne mohli byť fotografie úspešných slovenských hokejistov z minulosti.

Aktivity:

- Navliecť si brankárske betóny a nasadiť masku, možnosť súťaže na čas.

- Napíš, čo by si pridal do hokejovej výzbroje (hráčskej, brankárskej), čo je tam naopak podľa teba navyše? Prečo?

Vyskúšaj sa:

- Roháčik č. 2:

1. prvý Slovák s titulom majstra sveta
2. lovec rýb
3. nemecky hore
4. mužské krstné meno
5. stará plošná miera
6. predložka

(riešenie: 1. TROJÁK, 2. RYBÁR, 3. OBEN, 4. JÁN, 5. ÁR, 6. K)

5) Štvrtá miestnosť

Vchod do hokejovej siene slávy.

Texty:

TÁTO VETA STOJÍ ZA TO – ŠPORTOVÁ ČESŤ JE NAD ZLATO!!!

- Byť **fair play** znamená hrať čestne podľa pravidiel a v protihráčovi vidieť priateľa. Len čestný šport je ozajstným športom.
- Preto od roku 1965 udeľuje Medzinárodný výbor Fair play **cenu Fair play**. Výbor nesie meno zakladateľa novovekých olympijských hier **Pierra de Cobertina** (ak nevieš po francúzsky – čítaj Pier d Kubertén).

Tri príklady zo športovej cti:

- Slovenský reprezentant v ľadovom hokeji **Róbert Švehla** pri podpise svojej zmluvy na sezónu 2002/03 s klubom NHL Toronto Maple Leafs podnikol finančnú výpomoc pre výchovu mladých hokejistov v Dukle Trenčín, kde sám vyrastal. Znížil sa mu tým výrazne plat, lebo časť z neho išla na podporu trenčianskej hokejovej mlade. Klub fair play SOV ocenil tento čin udelením Ceny predsedu Slovenského olympijského výboru.
- Cenu fair-play (cenu Michala Polóniho) za dlhoročný príkladný postoj k slovenskej reprezentácii dostal **Miroslav Šatan**. Miro len niekoľko hodín po nešťastnom vyradení svojho tímu Boston Bruins z ďalších bojov o najvyššiu trofej (tzv. play-off, Boston viedol v sérii nad Philadelphiou už 3:0 na zápasy a napokon prehral 4:3) nešiel zasľúžene oddychovať, ale sadol do lietadla a priletel z Kanady do nemeckého Kolína „len“ preto, aby na dva zápasy posilnil slovenskú reprezentáciu na MS.

- **Wayne Gretzky**, je jeden z najslávnejších športovcov sveta a dodnes je považovaný za najlepšieho hokejistu všetkých čias. Je zakladateľom Wayne Gretzky nadácie, cieľom ktorej je podporovať deti z chudobnejších rodín a umožniť im hrať hokej. Za príkladné vystupovanie počas dlhej športovej kariéry ho v roku 2003 Medzinárodný výbor fair play vyznamenal Trofejou fair play.
- Na zimných olympijských hrách 1964 v súťaži jazdy na boboch viedla talianska dvojica a poraziť ich mohli jedine súperi z Veľkej Británie. Lenže tým sa poškodili boby. Avšak **Eugenio Monti** odmontoval časť zo svojho bobu a poskytol ju svojim najväčším súperom. A vďaka tejto nezištnej pomoci Tony Nash a Robin Dixon „ukradli“ Talianom zlatú medailu a odsunuli ich na druhé miesto.

Hokejisti zo slovenskej siene slávy:

M. Polóni, L. Horský, G. Gross, L. Troják, S. Mikita, V. Nedomanský, J. Starší, J. Golonka, V. Dzurilla, M. Červenka, R. Jančuška, J. Jendek, V. Okoličány, V. Lukáč, M. Kužela, F. Gregor, K. Fako, J. Walter, I. Liba, R. Tajcnár, D. Rusnák, D. Faško.

Slovenskí hokejisti v Sieni slávy IIHF (Medzinárodnej federácie ľadového hokeja):

1. Vladimír Dzurilla
2. Jozef Golonka
3. Ján Starší

Exponáty:

- výtvarné a sochárske diela so športovou tematikou.
- emocionálne filmové zábery z hokeja (aj mládežníckeho), vyjadrujúce radosť z gólov, smútok, pomoc zranenému a pod.

Aktivity:

Dorozprávaj /dopíš príbeh tohto textu:

1. *Hral sa dôležitý extraligový zápas medzi dvomi najväčšími aspirantami na zisk majstrovského titulu. Súboj bol zaujímavý, vyrovnaný, keď domáci sa dostali k presilovej hre piatich proti trom. Domáci útočili a v pásme hosťujúceho družstva sa hralo vari už dvadsať sekúnd. Bola len otázka času, kedy sa im podarí skórovať. K puku sa dostal ich najlepší strelec a prudko vystrelil ako sa hovorí na slepo do horného rohu. V tom istom momente však došlo k posunutiu bránky....Čo sa dialo ďalej?*

2. *Maďarský športový strelec Károly Takács (rýchlopalba z pištole) mal dvakrát smolu. Na OH 1936 ho Maďarsko nenominovalo, lebo podľa vtedajších zvyklostí mohli reprezentovať iba dôstojníci a Károly bol iba poddôstojník. Oveľa väčšiu smolu mal v roku 1938, keď mu pri vojenskom cvičení vybuchol v pravej ruke granát a odtrhol mu ju... Čo myslíš, ako skončil tento smutný príbeh? (Realita: K. Takács sa naučil strieľať ľavou rukou. Už v r. 1938 bol členom víťazného tímu Maďarska na MS v Luzerne a v rokoch 1948 a 1952 sa stal olympijským víťazom.)*
3. *Keď slovenskí hokejisti získali titul majstrov sveta, Dušan zahorel k hokeju veľkou láskou. Rodičia mu museli kúpiť korčule a hokejku napriek tomu a Dušan s kamarátmi naháňal puk v každú možnú hodinu. Keď sa dozvedel, že miestny klub bude robiť výber do mládežníckych družstiev, okamžite sa prihlásil a celý týždeň nemohol od vzrušeného očakávania zaspáť. O to väčšie bolo jeho sklamanie, keď mu pán tréner oznámil, že s ním nepočíta: „Techniku máš síce dobrú, aj korčuľuješ vcelku slušne, ale si malý a slabý. Takých nepotrebujeme, hokej chce urastených chalanov...“ Čo by si urobil na Dušanovom mieste?*

Vyskúšaj sa:

- Ako by si preložil výraz fair play?
- Čo vieš o Pierrovi de Coubertinovi?

6) Piata miestnosť

Vchod cez mantinelové dvierka na „ľadovú plochu“, kopírujúcu reálnu plochu s čiarami a brámkami. Jedna časť predelenej miestnosti je štylizovaná ako útočná tretina, v ďalšej časti sú zariadenia pre stolové hokejové hry.

Aktivity:

- Strelba hokejkou na presnosť (do makety bránky s nakresleným brankárom a otvormi pod jeho pazuchami, vedľa hlavy, vedľa nôh, pomedzi nohy, nad lapačkou).
- Stolové a počítačové hry s tematikou ľadového hokeja.
- „Ručný hokej“ – dvaja hráči s malými hokejkami predohrávajú na ihrisku na stole konkrétne zápasy dňa – od zápasov v skupinách až po finále.

7) Šiesta miestnosť

Animované filmy.

8) Chodba

- **Plagáty** z MS a ME v ľadovom hokeji.
- **Portréty** svetových hviezd minulosti i prítomnosti, ako aj uznávaných slovenských hráčov a trénerov (ktorí nezískali tituly MS a ME): tréneri - M. Buckna, L. Horský, J. Šupler, hráči - J. Jendek, J. Golonka, K. Fako, O. Haščák, Marián Hossa, R. Švehla, Z. Ciger, P. Demitra, R. Zedník, Z. Chára, M. Gáborík, M. Jurčina, P. Budaj, M. Halák, T. Kopecký...

o o o O O O o o o

Sprievodné podujatia:

Dielňa

- Urob návrh na brankársku masku.
- Vyrobn brankársku masku (kašírovanie a výzdoba).
- Navrhni medailu MS (reliéfne modelovanie, kresba).
- Nahovor na diktafón rozhlasovú reportáž, ako vo finále 2011 dosiahlo SR víťazný gól v predposlednej minúte (voľbu finálového súpera ponechať na „komentátora“).
- Vymysli televíznu reklamu a billboard pre MS v ľadovom hokeji žien, ktoré budú o rok na Slovensku.
- Vytvor návrh nového maskota, pre prípad, ak vlčko Gooly ochorie.
- Navrhni diplom Svetovej ceny Fair play.
- Vymodeluj trofej Ceny fair play.
- Nakresli a vymaľuj aspoň 5 zástav krajín, ktoré štartujú na MS 2011.

Nádvorie:

- „Veľké“ herné aktivity.
- Komentovať konkrétny zápas.

Bratislava, 31. 1. 2011

